

A második világháború kitörésétől számolt ötvennyolcadik napon születtem, Nemesdédén.

Kilencvenkilenc nappal azután, hogy betöltöttem a kilencedik évet, meghalt az apám.

Hatvankilenc nappal múltam tízéves, mikor elveszítette látását az anyám. Tudtam, hogy csipetnyivel gazdagabbak vagyunk templomunk egerénél.

Van kevéske liszt, kukorica, krumpli, bab és zöldség.

Családfenntartó lettem. Nyaranta az erdészet pénzt, a cséplőgép kenyeret adott.

Befejeztem az általános iskolát, és anyám tiltása ellenére a Csurgói Csokonai Vitéz Mihály Gimnáziumban kötöttem ki.

A második évtől állami gondozásba vettek: ingyen kollégiumi ellátás, ruha, cipő, havi harminc forint zsebpénz kíséretében.

A nyarak úgy teltek, mint máskor.

Leérettségiztem. Anyagi gondjaink miatt csak álmodhattam az ELTÉ-t. Néhány hónapig adminisztrátora voltam egy terménybegyűjtőnek.

Ezt követően csaknem harminc évig az államigazgatásban egyengettem – a tőlem telhetően – három falu sorsát.

Több, mint tíz év után a helyi mezőgazdálkodó szövetkezetből csöppentem előnyugdíjba.

Egri Béla

Hazatérőben

A két szürke szaporán lépkedett,
puhán siklott a szán a porhavon.
A görnyedt, terhes ágú fák felett
varjúcsapat körözött károgón.

Közelgett az est, s az ég-harangban
a holdnak sápadt sarlója fénylett,
a hajtó lapult a bélelt kasban,
fázósan a messzi útra nézett.

A bagószemű csillagok égtek,
mint a karácsonyfán megannyi dísz.
Szívta szagát az északi szélnek
pirosra csattant arccal a kocsis.

Tudta, hogy várja meleg konyhában
forró étellel gyerek, feleség,
a lovakra vágott ostorával,
hisz oly távol van a haza még.

Zengtek a csengők és repült a szán,
látta már a tanya rajzolatát,
fény szűrődött ki keskeny ablakán,
mely fel-felvillant a bokrokon át.

Vése, 1969. december

A vései almás

Hajtást hozott, mint más tavaszon
Ez a téesz-almásrengeteg.
A virággal rakott ágakon
Szorgalmas méhecskék döngenek.

Hullik pora, pereg a szírom,
A cseppnyi kelyhekben alma ül.
Még most előre azt nem tudom,
Hogy lehullni mennyi kényszerül.

Maradna több, mint máskor szokott,
Ebből élnek itt az emberek.
Ha megtermi a nyolcszáz vagont,
Élő és holt munka lesz kerek.

Helye van, szerződés a kézben,
Biztosabb bármelyik évinél.
Ne legyen jég: istenverése!
Jaj! Permetezés, gond mit sem ér.

Júliusban ismét jártam ott,
A száraz homok cipőm felett
Engedelmesen összecsapott.
– Kegyetlen nyár! Eső nem esett.

Szép színes gyümölcs gyümölcsöt ér,
Szorosan, mint fészekalj tojás.
Egy tömött fürtöt ha leszednél,
Visszarakni lenne csak tudás.

Az elnök megfontoltan járja
Hosszában és át a sorokat,
Mint aki még soha nem látta
A derék fákat, telt ágakat.

A szélén megáll, visszafordul.
Kalapját mellére csúsztatja.
A nagy kertnek mélyen meghajol,
Így köszön el az igaz gazda.

Vése, 1983. augusztus

Késő őszi nyár

Lapít a köd a hajlaton,
felhőfátyolban fut a nap,
a dércsípte akácokon
langy szél rozsdás levélbe kap.

Tócsába esett ág körül
képződött apró fodrokon
a vízibolha is örül,
mert futkározhat húsz fokon.

Bebarnult a vadkörte is.
október vége fele jár,
nem szól a tücsök és haris.
Így szép a késő őszi nyár.

Berkenyét szed a fák alól
pettyes fejkendős menyecske.
Halkan dúdol, talán arról,
több gyümölcs lesz, mint az este.

Nagyanyó a tölgyest járja,
gyűjti a gombát, mi maradt,
a legtöbbjét megtalálja,
púpozza a kis kosarat.

Vése, 1987. október

Nyár

Hajlott délután, még erősen pirít a nap,
a kapás menyecske mögött elhervad a gaz.
A gyöngye szél mélyen kivágott blúzába kap,
hőfehér csaknem kiömlik – szentigaz.

Feláll, körülnéz, és sóhajt nagyot,
zsebkendőjével megtörli izzadt homlokát.
Ahol az imént abbahagyta, folytatja ott,
és beakasztja a földbe ismét a kapát.

Ahogy múlik az idő, úgy forognak a sorok,
az asszony lassan-lassan a végére jár.
Én szemközt a keskeny, árnyas úton ballagok,
s a fán hirtelen megszólal a kakukkmadár.

Csipetnyit várok a sűrű diólomb alatt,
elmerengve hallgatom a fennkölt muzsikát.
Szemmel kutatom a szorgalmas madarat,
de a dús levél-harangon nem láthatok át.

Vése, 1995. július

Köszön az ősz

Nem üres marékkal jött az ősz.
Ködkabátba bújt bele a táj,
a szél zörgő levél közt időz.
Odalett a nyár, hiába fájt.

Hideg éjszakák, zord hajnalok,
a nap csak elvétve kacsint ránk.
Deres fű ropog, min ballagok
és zúzmarát hintenek a fák.

Néhány barna gesztenye amott
az avarban fényesen lapul,
fa-anyja bő, szép termést adott,
mint sok évig változatlanul.

Sovány szőlőfürt ring vesszején,
jókedvében hintázni tanul.
Parányit késik aszott szemén
a fakó sugár, s a földre hull.

Öreg varjú károg fönn a fán,
telet sejtető rekedt hangon.
A rét szélén nyúl szalad sután,
igazít tán a régi vackon.

Vése, 1987. november

Hajnali hó

Csillagocskák hullnak tejfehéren,
hintáznak a gyöngye szél ölében.
Épít belőlük csipkés fodrokat,
és serényen söpri a sík utat.

A fenyő menyasszonynak öltözött,
nincs most veréb a sűrű lomb között.
Meleg fészekben, az eresz alatt
lehet csak tapintani madarat.

Az égi áldás mindent betakar
dunyhával, mit a felhők keze varr.
Alatta alszik búza, rozs, a rét,
az árvácska is becsukta szemét.

A pici házak keményen állnak,
bírók a terhet az öreg lábak.
Kettőt-hármat vakkant a vén kutya,
hogyan miért, a gazdája se tudja.

A nap jóval a horizont fölött,
fényugarával küld üzenetet:
olvasztom én, olvasztom a havat,
mire lenyugszom, sár és víz marad.

Vése, 1994. december

A kántor

Ha gyereknek nézed, óriás,
de meglett felnőttnek törpe csak.
A nagy kérdés nem lehet vitás
– vén fejet hord az aprócska nyak.

Közel a hetven év tövében
másfél méteréből is kopott.
Jobb volt a régi szép időben,
mikor még harangot kongatott.

Szolgált a egyházat, s papot,
kántor volt a temetéseken.
Esküvők után jót mulatott,
őt nem érdekelte senki sem.

Asszony helyett poharat ölelt,
rágta a főtt csirkecombokat.
Komoly dolgokra neki nem telt,
mert az idő gyorsan elszaladt.

Egyszer az isten pénzéhez nyúlt,
tudta, hogy látja a teremtmő.
Vitte, mi a perselyben lapult,
kántor többé nem lehetett ő.

Vése, 1988. december

A fák

Ti fák, ti fák, ti jóbarátaim
kisérték engem, bármerre járok,
úton, erdőben, árkok partjain.
Érzitek, hogy valamire várok.

Tanították régen, s megtanultam,
hogy talpatok a rengeteg gyökér.
A sok hajsza szinte mozdulatlan
támaszt, éltet, mint embert a kenyér.

Már végleg tiszta ötven év után,
hogy a hajsza szívós, erős és él.
Szívósabb és erősebb a vasnál,
a vas előbb korhad a gyökérnél.

Gyöngé szélnek kissé meghajoltok,
szinte köszön az ezernyi ág-kar.
Ha vihar jön, minden fa sír, zokog,
erdőkirály is, ha keblébe mar.

Csak arra várok, hogy lombruhátok
öltöztessé a barna ágakat.
Ahogy itt köztetek botorkálok,
megcsodálom feszes bimbótokat.

Vése, 1989. március

Évszakok

Télben tűzhely tüzeként táncra kel,
szorítva szeret, ki szeretni tud.
Parázs pattan hollószín éjjelen,
millió morzsája messzire fut.

Májusban sötét, sűrű lomb alatt,
pelyhesen puha pázsitszőnyegen
őrülten ölelni hűs válladat,
minden másnál most többet ér nekem.

A búzában piros és kék virág
szertelen szegélye a szűk útnak,
és bólint a behajló bodzaág
a sétáló lányoknak, fiúknak.

Nem mondhatok mást – hiszed, én is hiszem:
szüretkor szövődik szép szerelem.

Vése, 1988. október

Lenczipusztá

E pusztára, mely élt és éltetett,
ráismerni nehezen tudsz ma már.
Elkoptatta a sok súlyos évtized,
de mi megmaradt, eltemetni kár.

Sírkertje volt – van is – gondozott,
kereszt, emlékmű a harminc alatt.
Él még, ki ültet, koszorúz, s gyújt ott
halottak napján gyertyalángokat.

Áll még egy ház, de nem lakja senki,
kitört üres szemével rám mered,
ajtáját a kósza szél nyitja ki,
nem csukják be többé az emberek.

A cseréptetőt száz év nyergeli,
megrokkant, roskad – nem is csodálom –
gerincét két háború terheli,
mit átél, az egy lidérces álom.

Omló tűzfalán a két herkelyuk
tátong, mintha mélyet ásítana,
és padlásterében talál odut
a táj árva, telelő madara.

Ételt a föld, a fa, bokor terem,
nyáron énekel, nem panaszkodik.
Érzi: repülhet, repülnie kell,
míg nincs a tél, nem sejti, hányadik.

A szőlő a fára kapaszkodott,
a napsugárral randevúja van.
A múlt őszön csodás termést hozott,
tömött fürtök csillogtak boldogan.

A kertben nincs paprika, se virág,
a megvénült két gazda rég halott,
házukban, telken féreg foga rág.
A pusztá ilyen végsorsot kapott.

Vése, 1996. február

Szlavóniából menekült álma

Vén este volt, s eldőlttem ágyamon,
édes asszonyom előbb lepihent.
Mély sóhaját álmomban hallgatom
– az övét, mely másé sosem lehet.

Szelíd utcákon ketet a lábam,
minden sor régi ismerős nekem.
Más, mint öt éve volt, hajdanában,
rombolt a kegyetlen történelem.

Amott látok ember metszette fát,
a ház, az udvar szép és gondozott,
de vele szemben, odaát
egy ősi kert elburjánosodott.

Ez a pár ház romos, a többi ép,
néhol nincs kémény, üres az ablak,
hiányzik több, mint húsz tetőcserép,
ott most élő lelkek nem matatnak.

Hallgat a templom, senki rá se néz,
régén volt benne istentisztelet.
Tornyát a moha, falát a penész
– mint testet a titkos kór – lepte meg.

Iskolám kapuja sarkig nyitott,
ajtó, ablak – valahány – mind tárva.
Itt sok éve senki nem tanított,
szánalmas, mint az elhagyott árva.

Széles udvarában a kusza gyom
ereszmagasságig ágaskodott,
olyan, mint elfelejtett sírhalom,
mely átvészelt egy hosszú háborút.

A sportpályának csak a neve az.
Két kapuja görnyedten néz felém,
bánt és lehangol – nem igaz vigasz –
hogyan szél fut át nagy korró-tengerén.

A tűzoltók házat jól bezárták,
mintha kincsek mázsája lenne ott.
Sok éve nem szerveztek dalárdát,
berendezés, a kürt mégis kopott.

Szántás-vetés csak elvétve akad,
a szálas erdőt meg sem ismered.
Mint forrásvíz szememből könny fakad,
kérdem: mit tettetek ti emberek?

A temető most szinte idegen,
síremlék, fejfa kajlán félredőlt.
Úgy érzem, mintha bokros réteken
takarná szeretteimet a föld.

A Valkóból a fűz, nád és a sás
kecsesen meghajol, úgy int felém,
de most mégsem olyan, merőben más,
mint mikor hátán csónakáztam én.

Varsák foglyában a kövér halak
fickándozva ropták táncukat,
és felettük az éhes madarak
kifeszítették könnyű szárnyukat.

Felébredtem. Szép volt ez az álom,
kár, hogy eltűnt és tovább nem ragyog.
Vésén jól élek, van is barátom,
de mégis, mégis menekült vagyok.

Szlavónia az én csöppnyi hazám,
Kórógy falucskában az otthonom,
benne érezném magam igazán,
valóban boldognak, nagyon-nagyon.

Vése, 1996. február

Emberül

Bízom abban, hogy a nap más napot,
öreg földünk más földet nem ölel,
nem esnek egymásnak a csillagok,
a felhő az eget nem hagyja el.

Milliót buktak kemény századok,
bomlott a rend, alapja megmaradt.
Mit a természet szült és alkotott,
szennyes kézzel széttépni nem szabad.

Ha ember vagy, viselkedj emberül,
teljesítsd méltó küldetésedet,
hisz szívedben érzed – ott belül –
hogy azt tehetsz, amit kell és lehet.

A józan ész és erős akarat
ösvényén a rossz mindig ott lesett,
mégis zúzza a rött korlátokat,
hogy sima utat teremtsen neked.

Ne tétovázz! Bátran csak előre.
Dajkáld a jót, seperd el, mi hamis.
Egy újabb kor bevési a kőbe,
hogy tettél, érte adtad magad is.

Vése, 1996. március

Erzsike

Bronz haját, teste rajzolatát
véggépp feledni nem lehet.
Tüzes szeme apró sziporkát
szórt, célba vette szívemet.

A percek végtelennek tűntek,
míg az ajka ajkamhoz ért.
Mint esőért rezgő levelek,
vágytam tüzes csókjaiért.

Megtört a jég és az értelem
ellentéteket ölelt át,
győzött az áradó szerelem,
s átfontam karcsú derekát.

Megtettük és tehettük tovább,
mint korábban anyánk, apánk,
ha nyugodt esték, szép éjszakák
omlottak rájuk, mint reánk.

Vése, 1996. április